

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 5.6.2019 r.
COM(2019) 513 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

**w sprawie krajowego programu reform Cypru na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady
na temat przedstawionego przez Cypr programu stabilności na 2019 r.**

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Cypru na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Cypr programu stabilności na 2019 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych¹, w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania², w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 21 listopada 2018 r. Komisja przyjęła roczną analizę wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2019 r. W należyтым stopniu uwzględniono w niej Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. Priorytety określone w rocznej analizie wzrostu gospodarczego zostały zatwierdzone przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniu 21 marca 2019 r. W dniu 21 listopada 2018 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym wskazała Cypr jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej

¹ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

² Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.

w strefie euro, które zostało zatwierdzone przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniu 21 marca 2019 r. W dniu 9 kwietnia 2019 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro („zalecenie dla strefy euro”).

- (2) Jako państwo członkowskie, którego walutą jest euro, oraz ze względu na bliskie powiązania pomiędzy gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej, Cypr powinien zapewnić pełne i terminowe wdrożenie zalecenia dla strefy euro, co znajduje odzwierciedlenie w zaleceniach 1–5 poniżej. W szczególności środki służące zmniejszeniu obciążenia administracyjnego pomogą w realizacji pierwszego zalecenia dla strefy euro odnośnie do otoczenia działalności gospodarczej i poprawy wydajności na rzecz przywrócenia równowagi w strefie euro; skoncentrowanie polityki gospodarczej związanej z inwestycjami na określonych obszarach pomoże w realizacji drugiego zalecenia dla strefy euro odnośnie do wspierania inwestycji, natomiast środki podatkowe i środki mające na celu poprawę umiejętności przyczynią się do realizacji trzeciego zalecenia dla strefy euro odnośnie do zwalczania agresywnego planowania podatkowego i funkcjonowania rynku pracy, a środki mające na celu poprawę funkcjonowania spółek zarządzania aktywami przyczynią się do realizacji czwartego zalecenia dla strefy euro, jeżeli chodzi o zmniejszenie liczby kredytów zagrożonych.
- (3) Sprawozdanie krajowe na 2019 r. dotyczące Cypru³ zostało opublikowane w dniu 27 lutego 2019 r. Zawiera ono ocenę postępów Cypru w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętą przez Radę w dniu 13 lipca 2018 r., działań następnych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Cypru w realizacji jego krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”. Sprawozdanie to objęło również szczegółową ocenę sytuacji przeprowadzoną na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, której wyniki również opublikowano w dniu 27 lutego 2019 r.⁴ W wyniku analizy Komisja doszła do wniosku, że na Cyprze występują nadmierne zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Państwo to musi w szczególności rozwiązać problem wysokiego poziomu zadłużenia prywatnego, publicznego i zagranicznego oraz wysokiego poziomu kredytów zagrożonych.
- (4) W dniu 15 kwietnia 2019 r. Cypr przedłożył swój krajowy program reform na 2019 r., a w dniu 30 kwietnia 2019 r. – swój program stabilności na 2019 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.
- (5) Odpowiednie zalecenia dla tego kraju znalazły odzwierciedlenie w programowaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych („funduszy ESI”) na lata 2014–2020. Jak przewidziano w art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013⁵, Komisja może zwrócić się do państwa członkowskiego z wnioskiem o dokonanie przeglądu oraz zaproponowanie zmian w umowie partnerstwa i odpowiednich programach wówczas, gdy jest to konieczne do wsparcia realizacji stosownych zaleceń Rady. Komisja przedstawiła więcej szczegółowych

³ SWD(2019) 1012 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

informacji na temat wykorzystania przez nią tego przepisu w ramach wytycznych w sprawie stosowania działań łączących skuteczność europejskich funduszy ESI z należytym zarządzaniem gospodarczym⁶.

- (6) Cypr jest obecnie objęty częścią zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu. W programie stabilności na 2019 r. przewiduje się, że saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych, które wykazało deficyt w wysokości 4,8 % PKB w 2018 r. i przekroczyło tym samym określoną w Traktacie wartość referencyjną wynoszącą 3 % PKB, wykaże nadwyżkę w ujęciu nominalnym w wysokości 3,0 % PKB w 2019 r. i powyżej 2,0 % w okresie objętym programem. Po przeliczeniu salda strukturalnego⁷ planuje się, że w latach 2019–2022 zostanie osiągnięty średniookresowy cel budżetowy, którym jest osiągnięcie równowagi budżetowej w ujęciu strukturalnym. W programie stabilności na 2019 r. przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB – po wzroście do poziomu około 102,5 % PKB w 2018 r. – spadnie do 95,7 % w 2019 r., a następnie będzie stale maleć, osiągając poziom 77,5 % do 2022 r. Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto te prognozy budżetowe, jest wiarygodny. Założenia makroekonomiczne i budżetowe przedstawione w programie stabilności podlegają ryzyku negatywnemu, które wynika głównie z warunków zewnętrznych, jak i z potencjalnego wpływu na budżet orzeczeń Trybunału w sprawie wcześniejszych reform budżetowych oraz potrzeb finansowych szpitali publicznych w pierwszych latach istnienia krajowego systemu opieki zdrowotnej. W prognozie Komisji z wiosny 2019 r. przewiduje się, że saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych wykaże nadwyżkę w wysokości 3,0 % PKB w 2019 r. i 2,8 % PKB w 2020 r. Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2019 r. przewiduje się, że saldo strukturalne wyniesie 1,1 % PKB w 2019 r. i 0,7 % PKB w 2020 r., a więc utrzyma się na poziomach przewyższających średniookresowy cel budżetowy. Prognozuje się, że w latach 2019 i 2020 Cypr spełni warunki reguły dotyczącej zadłużenia. Ogólnie rzecz biorąc, Rada jest zdania, że zgodnie z prognozami Cypr spełni wymogi paktu stabilności i wzrostu w latach 2019 i 2020.
- (7) W dniu 5 czerwca 2019 r. Komisja opublikowała sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 126 ust. 3 TFUE: w oparciu o przekazane dane deficyt nominalny przekroczył w 2018 r. określoną w Traktacie wartość referencyjną wynoszącą 3 % PKB. W konkluzji sprawozdania stwierdzono, że nie należy podejmować dalszych kroków prowadzących do decyzji o istnieniu nadmiernego deficytu. Pomimo pewnych postępów w obszarze usług administracji elektronicznej braki wydajności w administracji publicznej i instytucjach samorządowych na szczeblu lokalnym nadal stanowią wyzwanie. Ma to wpływ na otoczenie działalności gospodarczej. Kluczowe wnioski ustawodawcze służące rozwiązaniu tego problemu są nadal przedmiotem prac. Obejmują one projekty ustaw w sprawie reformy administracji publicznej oraz instytucji samorządowych na szczeblu lokalnym. Niedociągnięcia w zakresie ram zarządzania podmiotami państwowymi mogą sprzyjać narastaniu publicznych zobowiązań warunkowych oraz ograniczać zdolności inwestycyjne w zakresie kluczowej infrastruktury publicznej w sektorach takich jak telekomunikacja i energetyka. Dotychczasowe ograniczenie kosztów wynagrodzeń w sektorze publicznym, które stanowi istotny czynnik konsolidacji budżetowej na Cyprze, powinno być kontynuowane.

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe, przeliczone przez Komisję na podstawie powszechnie przyjętej metodyki.

- (8) Walka z agresywnym planowaniem podatkowym jest niezbędna, aby systemy podatkowe stały się bardziej wydajne i sprawiedliwe, co potwierdzono w zaleceniu dla strefy euro z 2019 r. Odczuwane przez inne państwa członkowskie skutki uboczne strategii agresywnego planowania podatkowego stosowanych przez podatników wymagają skoordynowanych działań w ramach polityk krajowych w celu uzupełnienia prawodawstwa UE. Cypr podjął kroki przeciwko agresywnemu planowaniu podatkowemu, ale wysoki poziom płatności dywidend i odsetek (w stosunku do PKB) wskazuje, że z cypryjskich przepisów podatkowych korzystają przedsiębiorstwa stosujące agresywne planowanie podatkowe. Brak podatków u źródła od dywidend, odsetek i, w wielu przypadkach, opłat licencyjnych wypłacanych poza UE (tzn. przez rezydentów unijnych na rzecz rezydentów państw trzecich) przez przedsiębiorstwa z siedzibą na Cyprze rezydentom państw trzecich może prowadzić do zupełnego nieopodatkowania takich płatności w przypadku, gdy nie podlegają one podatkowi również w kraju odbiorcy. Brak takich podatków oraz zasady dotyczące rezydencji podatkowej przedsiębiorstw mogą nadal ułatwiać agresywne planowanie podatkowe. System odliczania odsetek nominalnych musi być ściśle monitorowany, aby zapobiec wszelkim nadużyciom w związku z agresywnym planowaniem podatkowym. Ponadto program naturalizacji dla inwestorów i prawo pobytu na Cyprze w zamian za inwestycje dają dostęp do niskiej stawki podatku dochodowego od osób fizycznych od zagranicznych aktywów finansowych i nie wymagają od danej osoby, by spędziła znaczną ilość czasu w jurysdykcji oferującej ten system. Praktyki te zostały wymienione przez OECD jako obarczone potencjalnie wysokim ryzykiem niewłaściwego wykorzystywania do obchodzenia automatycznej wymiany informacji dotyczących rachunków finansowych.
- (9) W kontekście kompleksowej strategii dotyczącej kredytów zagrożonych wdrożono istotne środki. Doprowadziło to do wyraźnego zmniejszenia liczby kredytów zagrożonych w sektorze bankowym, głównie ze względu na sprzedaż i likwidację Cypryjskiego Banku Spółdzielczego oraz przeniesienie portfela kredytów zagrożonych do państwowej spółki zarządzania aktywami. Ponadto poprawiono ustawę o sprzedaży pożyczek i przyjęto ustawę o sekurytyzacji kredytów. Aby zmaksymalizować przychody ze sprzedaży aktywów i ostatecznie przyczynić się do zmniejszenia zadłużenia sektora prywatnego, państwowe spółki zarządzania aktywami powinny mieć skuteczną strukturę zarządzania, wysoko wyspecjalizowanych zarządzających, niezależność operacyjną od państwa cypryjskiego oraz dobrze zdefiniowane cele zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi przez rząd w kontekście decyzji dotyczącej pomocy państwa w sprawie sprzedaży Cypryjskiego Banku Spółdzielczego, która została zatwierdzona przez Komisję Europejską. Istotne jest również ustanowienie adekwatnych ram nadzoru dla spółek skupujących kredyty, w tym dla państwowych spółek zarządzania aktywami, gdyż ich liczba wzrosła, a w przyszłości ma zostać sprzedanych więcej portfeli kredytów zagrożonych. System zarządzania nadzorem nad ubezpieczeniami i funduszami inwestycyjnymi oraz zdolności administracyjne organów nadzoru są w dalszym ciągu niezadowalające. Integracja tych organów nadzoru powinna zostać szybko zakończona. Ogólnie rzecz biorąc, należy wzmocnić ramy nadzorcze dla rynków kapitałowych ze względu na stosunkowo intensywną działalność transgraniczną finansowych przedsiębiorstw usługowych innych niż banki oraz wykładniczy wzrost przedsiębiorstw posiadających zezwolenie w ostatnich latach.
- (10) Rośnie zatrudnienie, spada stopa bezrobocia, poprawie uległa także krótkoterminowa zdolność publicznych służb zatrudnienia do aktywnego wspierania zatrudnienia. Długoterminowa stabilność publicznych służb zatrudnienia stanowi jednak nadal

problem, gdyż dodatkowy personel został zatrudniony tylko na dwa lata. W 2018 r. odsetek młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się należał do najwyższych w UE. Wyzwaniem pozostaje niska efektywność publicznych służb zatrudnienia oraz ich ograniczona dostępność i udział w aktywizacji mającej pomóc ludziom w znalezieniu pracy. Powinno się w związku z tym rozszerzyć ich zasięg i wsparcie aktywizacji zawodowej na rzecz dostępu do zatrudnienia, w szczególności dla osób młodych i długotrwale bezrobotnych. Obejmuje to promowanie samozatrudnienia i gospodarki społecznej oraz modernizację instytucji rynku pracy i usług, aby pomóc ludziom w zdobyciu umiejętności lepiej dostosowanych do potrzeb rynku pracy.

- (11) Niedobory wykwalifikowanej siły roboczej i niedopasowanie umiejętności należą do głównych przeszkód dla inwestycji przedsiębiorstw, co podkreśla potrzebę zwiększenia inwestycji w szkolenia niewykorzystywanej i niedostatecznie wykorzystywanej siły roboczej, lepszego dostosowania programów nauczania do potrzeb rynku pracy oraz inwestowania w odpowiednią infrastrukturę kształcenia zawodowego. Postępy w zakresie kluczowych reform w dziedzinie kształcenia i szkolenia, takie jak poprawa w zakresie mianowania i oceny nauczycieli, są nierównomierne. Wyniki w nauce utrzymują się na niskim poziomie, podobnie jak korzystanie z wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, która stała się mniej przystępna cenowo dla gospodarstw domowych, ponieważ ich dochody w czasie kryzysu spadały szybciej niż koszty opieki nad dziećmi. Dalsze wysiłki na rzecz modernizacji systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach przyczynią się do poprawy wyników kształcenia i zwiększenia potencjału trwałego wzrostu gospodarczego na Cyprze. Przegląd programów kształcenia i szkolenia zawodowego jest obiecującym krokiem na drodze do zmniejszenia niedopasowania umiejętności na rynku pracy. Powszechne niedopasowanie umiejętności absolwentów szkół wyższych i niski poziom uczestnictwa w kształceniu dorosłych, zwłaszcza osób o niskich kwalifikacjach, wskazują jednak na potrzebę intensyfikacji programów podnoszenia kwalifikacji i reorientacji zawodowej.
- (12) Cypr poczynił postępy w zakresie opieki zdrowotnej – przyjął przepisy ustanawiające nowy narodowy system opieki zdrowotnej. System ten ma poprawić dostęp do usług opieki zdrowotnej, wprowadzić powszechne zabezpieczenia zdrowotne, ograniczyć wysoki poziom opłat własnych oraz zwiększyć wydajność opieki medycznej w sektorze publicznym. Zanim jednak stanie się on w pełni operacyjny, co ma nastąpić w 2020 r., konieczne będą inwestycje oraz uporanie się z najważniejszymi wyzwaniami związanymi z jego wdrażaniem. Utrzymanie długoterminowej stabilności systemu oraz zapewnienie planowanej finansowej i operacyjnej autonomii szpitali publicznych, ma nadal kluczowe znaczenie. Środki mające na celu modernizację i poprawę wydajności świadczeniodawców opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, wprowadzenia usług e-zdrowia oraz ustanowienia krajowej organizacji ds. leków przyczyniłyby się do dalszego wzmocnienia systemu opieki zdrowotnej. Poziom opieki długoterminowej jest niski i pozostaje wyzwaniem ze względu na starzenie się społeczeństwa.
- (13) Niska efektywność ekologiczna Cypru jest poważnym problemem – Cypr pozostaje podatny na skutki zmiany klimatu. Cypr musi znacznie poprawić swój system gospodarowania odpadami i gospodarkę o obiegu zamkniętym. Wytwarzanie odpadów pozostaje na znacznie wyższym poziomie niż średnia unijna i od 2014 r. wzrosło. Obecne instalacje do unieszkodliwiania odpadów nie osiągają wysokich wskaźników recyklingu, a brak instrumentów ekonomicznych, takich jak podatki od składowania

odpadów, sprawia, że recykling jest nieatrakcyjny pod względem ekonomicznym. Gospodarka wodna, zwłaszcza na obszarach miejskich, jest nieskuteczna. Głównym wyzwaniem dla Cypru jest niedobór wody w połączeniu z nadmiernym poborem wód gruntowych. Jeśli chodzi o ścieki komunalne, znaczna ilość ścieków jest nadal odprowadzana bez zbierania ani przetwarzania – tylko około połowa wszystkich ścieków jest poddawana oczyszczaniu wtórnemu. Poważne obawy budzą susze i niedobór wody, a niewystarczająca reakcja polityczna może mieć wpływ na gospodarkę i turystykę na obszarach wiejskich Cypru. W związku z tym zrównoważone zarządzanie i efektywne wykorzystanie jego zasobów naturalnych w połączeniu z bardziej rygorystycznym egzekwowaniem przepisów dotyczących ochrony środowiska i klimatu mają zasadnicze znaczenie dla złagodzenia przez Cypr skutków niekorzystnych zmian klimatu, zachowania i odbudowy jego środowiska naturalnego oraz zapewnienia trwałego wzrostu gospodarczego w perspektywie długoterminowej.

- (14) Cypr może znacznie zwiększyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w szczególności energii słonecznej, oraz zaradzić obecnym brakom efektywności energetycznej. Udział energii odnawialnej na Cyprze wyniósł w 2017 r. 8,9 %, a cel na 2020 r. to 13 %. Budynki mieszkalne i handlowe zbudowane z niewielką osłoną termiczną lub bez niej, zwłaszcza na obszarach miejskich, stanowią istotne źródło nieefektywności energetycznej. Warunki ramowe inwestowania w sektorze energii ze źródeł odnawialnych uległy poprawie i wprowadzono szereg środków, w tym instalację systemów fotowoltaicznych i systemów dotacji dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych. Cypr nie wykorzystał jednak jeszcze w pełni swojego znacznego potencjału w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności ze źródeł wykorzystujących energię słoneczną. Poleganie na lądowym transporcie drogowym wiąże się z szeregiem wyzwań politycznych, w szczególności z walką o zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i emisji gazów cieplarnianych, a także prowadzi do poważnych zatorów komunikacyjnych na obszarach miejskich w godzinach szczytu oraz na drogach do i z portów. Cypr również pozostaje w tyle pod względem wykorzystania odnawialnych źródeł energii w transporcie (ich udział wynosił 2,7 % w 2016 r.) i może mieć trudności z osiągnięciem wiążącego celu wynoszącego 10 % do 2020 r.
- (15) Inwestowanie w gospodarkę cyfrową i doskonalenie umiejętności cyfrowych pracowników ma zasadnicze znaczenie dla zwiększenia wydajności. Cypr plasuje się na końcu indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego Komisji Europejskiej (DESI) 2019. Jedynie 50 % Cypryjczyków w wieku od 16 do 74 lat posiada podstawowe umiejętności cyfrowe, a specjaliści w dziedzinie ICT stanowią niższy odsetek siły roboczej (2,3 %) w stosunku do średniej unijnej (3,7 %), co ogranicza potencjał gospodarki cyfrowej. Poziom interakcji *online* między organami publicznymi a obywatelami pozostaje niski, a jedynie 50 % Cypryjczyków aktywnie korzysta z tych usług. Handel elektroniczny ulega poprawie, ale jest nadal niższy od średniej unijnej.
- (16) Cypr nadal jest umiarkowanym innowatorem, a od 2010 r. odnotowano spadek efektywności w zakresie innowacji. Publiczne i prywatne poziomy wydatków na badania i rozwój należą do najniższych w Unii, utrudniając tym samym zdolność innowacji ośrodków badawczych i sektora przedsiębiorstw. Współpraca między środowiskiem akademickim a przedsiębiorstwami jest również bardzo ograniczona. Zwiększenie zdolności sektora przedsiębiorstw do innowacji i zwiększenie dostępu do finansowania i inwestycji, które koncentrują się na wyraźnie określonych obszarach

inteligentnej specjalizacji, mają kluczowe znaczenie dla poprawy konkurencyjności Cypru, a w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw.

- (17) Obciążenie administracyjne jest duże, zwłaszcza w przypadku inicjowania inwestycji strategicznych. Powinno się znacznie uprościć procedury uzyskiwania pozwoleń na inwestycje strategiczne, tymczasem odnośne przepisy nadal oczekują na przyjęcie.
- (18) Wprowadzenie w życie planu działania na rzecz wzrostu gospodarczego umożliwiło poczynienie pewnych postępów w obszarze przedsiębiorczości oraz dostępu do finansowania dla małych i średnich przedsiębiorstw. Środki wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw opierają się jednak nadal głównie na dotacjach. Cypryjskie przedsiębiorstwa w marginalnym stopniu korzystają z alternatywnych źródeł finansowania, takich jak kapitał wysokiego ryzyka, finansowanie kapitałowe czy finansowanie społecznościowe. Lepsza koordynacja wsparcia dla przedsiębiorstw mogłaby przyczynić się do poprawy jego wykorzystania. W wielu przypadkach wstrzymano działania prywatyzacyjne mające na celu przyciągnięcie inwestycji zagranicznych, które poprawiłyby wydajność. Stopniowe postępy czynione są w przypadku zaledwie kilku projektów prywatyzacyjnych.
- (19) Utrzymujące się braki w wydajności systemu wymiaru sprawiedliwości nadal wpływają niekorzystnie na egzekwowanie umów i uniemożliwiają szybkie rozwiązywanie spraw cywilnych i handlowych oraz ściganie poważnych przestępstw. Uciążliwe i nieaktualne przepisy dotyczące postępowania cywilnego oraz niedostateczne egzekwowanie orzeczeń sądowych zniechęca banki do korzystania z ram w zakresie niewypłacalności oraz egzekucji z nieruchomości w celu zmniejszenia liczby kredytów zagrożonych. Rozpoczęto szereg reform mających na celu rozwiązanie najważniejszych problemów systemu wymiaru sprawiedliwości, w szczególności przestarzałych przepisów dotyczących postępowania cywilnego, niskiej specjalizacji i cyfryzacji sądów, dużych zaległości w rozpatrywaniu spraw oraz braku szkolenia ustawicznego dla sędziów, ale postępy są nadal niezadowalające. Reforma powinna być zgodna ze zobowiązaniami podjętymi przez rząd w kontekście decyzji dotyczącej pomocy państwa w sprawie sprzedaży Cypryjskiego Banku Spółdzielczego, która została zatwierdzona przez Komisję Europejską. Ulepszone ramy w zakresie niewypłacalności i egzekucji z nieruchomości przyjęto w 2018 r. Zdecydowane wdrożenie nowych przepisów wraz ze skutecznym systemem sądowym i bardziej rygorystycznym wykonywaniem orzeczeń powinny przyczynić się do poprawy dyscypliny spłaty zadłużenia. Do wzmocnienia obowiązującej od grudnia 2017 r. krajowej strategii zwalczania korupcji przyczyniło się zatwierdzenie krajowego horyzontalnego planu działania przeciwko korupcji przez Radę Ministrów w maju 2019 r. Parlamentowi przedłożono projekty ustaw w sprawie ustanowienia nowej niezależnej agencji antykorupcyjnej oraz w sprawie ochrony sygnalistów; nie zostały one jednak jeszcze przyjęte. Jeśli inicjatywy te zostaną przyjęte, pomogą wzmocnić krajowe ramy antykorupcyjne. Reformy w tym zakresie powinny przyspieszyć dzięki szybkiemu wdrożeniu planu działania przeciwko korupcji. Należy zachować niezależność prokuratury oraz wzmocnić zdolności organów ścigania.
- (20) Pomimo wysiłków mających na celu zmniejszenie opóźnień w wydawaniu tytułów własności, zaległości w tym zakresie są nadal znaczne. Nadal brakuje strukturalnego rozwiązania problemu nieprawidłowości w systemie transakcji dotyczących nieruchomości (tj. systemie wydawania tytułów własności i przenoszenia prawa własności). Ma to zasadnicze znaczenie dla ułatwienia procedur egzekucji z nieruchomości i umożliwienia upłynnięcia zabezpieczeń.

- (21) Programowanie funduszy UE na okres 2021–2027 może przyczynić się do wyeliminowania niektórych braków wskazanych w zaleceniach, w szczególności w obszarach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego⁸. Pozwoliłoby to Cypru na jak najlepsze wykorzystanie tych funduszy w odniesieniu do wskazanych sektorów, z uwzględnieniem różnic regionalnych. Ważnym czynnikiem sukcesu tej inwestycji jest wzmocnienie krajowych zdolności administracyjnych w zakresie zarządzania tymi funduszami.
- (22) W ramach europejskiego semestru w 2019 r. Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Cypru, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym na 2019 r. Komisja oceniła również program stabilności na 2019 r. i krajowy program reform na 2019 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Cypru w poprzednich latach. Wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki budżetowej i społeczno-gospodarczej na Cyprze, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (23) W świetle powyższej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2019 r., i jest zdania⁹, że [...].
- (24) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i powyższej oceny Rada przeanalizowała krajowy program reform na 2019 r. i program stabilności na 2019 r. Zalecenia Rady na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniach 1–5 poniżej. Zalecenia te przyczyniają się również do wdrożenia zaleceń dla strefy euro, w szczególności zalecenia pierwszego, trzeciego i czwartego dla strefy euro. Polityka budżetowa, o której mowa w zaleceniu 1, przyczynia się między innymi do eliminowania zakłóceń równowagi związanych z wysokim długiem sektora instytucji rządowych i samorządowych,

NINIEJSZYM ZALECA Cypru podjęcie w latach 2019 i 2020 działań mających na celu:

1. Przyjęcie kluczowych reform legislacyjnych mających na celu poprawę wydajności w sektorze publicznym, w szczególności w zakresie funkcjonowania administracji publicznej oraz zarządzania podmiotami państwowymi i instytucjami samorządowymi na szczeblu lokalnym. Zająć się cechami systemu podatkowego, które mogą ułatwiać agresywne planowanie podatkowe osobom fizycznym i przedsiębiorstwom wielonarodowym, zwłaszcza przez płatności poza UE.
2. Ułatwienie zmniejszenia liczby kredytów zagrożonych, także dzięki ustanowieniu skutecznej struktury zarządzania państwowej spółki zarządzania aktywami, podjęciu kroków celem poprawy dyscypliny płatniczej i zwiększeniu nadzoru nad spółkami skupującymi kredyty. Wzmocnienie zdolności w zakresie nadzoru pozabankowego sektora finansowego, w tym poprzez pełną integrację organów nadzoru nad ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi.
3. Dokończenie reform mających na celu zwiększenie skuteczności publicznych służb zatrudnienia oraz zwiększenie zasięgu ich działań i wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej skierowanych do młodzieży. Przeprowadzenie reformy systemu kształcenia i szkolenia, w tym systemu oceny nauczycieli, oraz zwiększenie zaangażowania pracodawców i uczestnictwa osób uczących się w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz zwiększenie oferty przystępnej edukacji i opiece nad

⁸ SWD(2019) 1012 final.

⁹ Na mocy art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.

dzieckiem. Podjęcie działań mających na celu zagwarantowanie, że krajowy system opieki zdrowotnej stanie się operacyjny w 2020 r., zgodnie z planem, przy jednoczesnym zachowaniu jego długoterminowej stabilności.

4. Skoncentrowanie polityki gospodarczej związanej z inwestycjami na zrównoważony transport, środowisko, w szczególności gospodarkę odpadami i gospodarkę wodną, efektywność energetyczną i energię odnawialną, cyfryzację, w tym umiejętności cyfrowe, oraz badania i innowacje, z uwzględnieniem różnic terytorialnych w obrębie Cypru. Przyjęcie przepisów, aby uprościć procedury dla inwestorów strategicznych w celu uzyskania niezbędnych zezwoleń i licencji. Poprawę dostępu do finansowania dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz wznowienie realizacji projektów prywatyzacyjnych.
5. Zwiększenie wysiłków na rzecz większej wydajności systemu sądownictwa, w tym w zakresie funkcjonowania sądów administracyjnych, przeprowadzenia przeglądu procedur cywilnych, zwiększenia poziomu specjalizacji sądów i utworzenia funkcjonalnego systemu e-sprawiedliwości. Wdrożenie środków w celu wzmocnienia prawnego egzekwowania wierzytelności oraz wprowadzenia rzetelnego i sprawnego systemu wydawania i przenoszenia tytułów własności i praw do własności nieruchomości. Przyspieszenie reform antykorupcyjnych, zachowanie niezależności prokuratury i wzmocnienie zdolności organów ścigania.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*